

ĐỀ VĂN 9
GỢI Ý THAM KHẢO

I. PHẦN ĐỌC - HIỂU (4,0 điểm)

Câu 1 (0,5 điểm)

Yêu cầu: Đoạn thơ trên được viết theo **phương thức biểu đạt** chính nào?

Hướng dẫn:

- Đây là một đoạn thơ trữ tình, trong đó tác giả (Xuân Quỳnh) bộc lộ những cảm xúc, tâm tư, suy nghĩ về tình yêu.
- Phương thức biểu đạt chính: **biểu cảm (trữ tình)**.

Trả lời mẫu:

“Đoạn thơ được viết chủ yếu bằng phương thức **biểu cảm** (trữ tình).”

Câu 2 (0,5 điểm)

Yêu cầu: Chỉ ra **một biện pháp tu từ** được sử dụng trong đoạn thơ và nêu **tác dụng** của nó.

Hướng dẫn:

- Có thể chọn các biện pháp như: **ẩn dụ, so sánh, nhân hóa**, điệp từ
- Ví dụ:
 - Hình ảnh ẩn dụ “Em lạc loài giữa sâu thẳm rừng anh”.
 - So sánh “trở về đúng nghĩa trái tim” (trái tim giàu cảm xúc).
 - Điệp từ “biết”

Trả lời mẫu:

- **Biện pháp tu từ:** Ẩn dụ trong câu “Em lạc loài giữa sâu thẳm rừng anh”.
- **Tác dụng:** Gọi lên không gian mênh mông, phức tạp của “rừng anh” – ẩn dụ cho thế giới tình cảm của người đàn ông, từ đó làm nổi bật tâm trạng cô đơn, bối rối của “em” khi lạc vào “rừng” ấy.

Câu 3 (1,0 điểm)

Yêu cầu: Nêu **hai** cảm xúc hoặc trạng thái tâm lí nổi bật mà nhân vật trữ tình (cái “em” trong đoạn thơ) muốn bộc lộ.

Hướng dẫn:

- Xuân Quỳnh thường thể hiện tình yêu say đắm nhưng cũng xen lẫn lo âu, khắc khoải.
- Có thể chọn các ý:
 1. **Hạnh phúc**, khao khát yêu và được yêu.
 2. **Băn khoăn**, lo lắng, cảm giác “lạc loài” trước tình yêu.

Trả lời mẫu:

“Hai trạng thái tâm lí nổi bật của nhân vật trữ tình là:

1. Niềm hạnh phúc và khao khát trong tình yêu (Biết yêu anh, biết được anh yêu).
2. Cảm giác cô đơn, lạc loài xen lẫn lo âu (Em lạc loài giữa sâu thẳm rừng anh).”

Câu 4 (1,0 điểm)

Yêu cầu: Em hiểu như thế nào về dòng thơ:

“Em trở về đúng nghĩa trái tim em”

(Trình bày 2 - 3 dòng)

Hướng dẫn:

- Tâm hồn người phụ nữ khi yêu muốn sống thật với cảm xúc mãnh liệt, không ràng buộc bởi lý trí hay những toan tính khác.
- “Trở về đúng nghĩa trái tim” → Sống bằng cảm xúc chân thành, bản nguyên nhất của tình yêu.

Trả lời mẫu:

“Câu thơ nhấn mạnh sự **trở lại với cảm xúc chân thật** của người con gái: dám yêu, dám khao khát và dám hạnh phúc. ‘Đúng nghĩa trái tim’ nghĩa là được sống trọn vẹn với những rung động sâu kín, không giả tạo hay che giấu.”

Câu 5 (1,0 điểm)

Yêu cầu: Viết **một đoạn văn ngắn (5 - 7 dòng)** nêu **suy nghĩ** về hình ảnh “Em lạc loài giữa sâu thẳm rừng anh” trong đời sống tình cảm.

Hướng dẫn:

- Đây là một hình ảnh có tính biểu tượng cao, diễn tả sự **bỡ ngỡ, lo âu** khi bước vào thế giới tâm hồn của người mình yêu.
- Liên hệ bản thân: Trong tình yêu, đôi khi ta cảm thấy lạc lõng, mong được thấu hiểu.

Trả lời mẫu (gợi ý):

“Hình ảnh ‘Em lạc loài giữa sâu thẳm rừng anh’ thể hiện một trạng thái vừa say đắm, vừa bất an trong tình yêu. ‘Rừng anh’ ẩn dụ cho thế giới tình cảm của người đàn ông mà ‘em’ yêu, quá rộng lớn và phức tạp. Từ đó, ‘em’ có cảm giác **bỡ ngỡ, lo âu**, như đi lạc vào không gian xa lạ, mong được chở che và thấu hiểu. Trong đời sống tình cảm, không ít lần chúng ta cũng ‘lạc loài’ như thế: khao khát yêu thương nhưng lại sợ hãi tổn thương. Chính sự cảm thông và chia sẻ chân thành mới giúp mỗi người tìm thấy hạnh phúc, vượt qua cảm giác bơ vơ ấy.”

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (Nghị luận văn học – 2,0 điểm)

Đề: Dựa vào đoạn thơ, viết **một đoạn văn (khoảng 200 chữ)** **phân tích** cách Xuân Quỳnh thể hiện **tình yêu và khát vọng hạnh phúc** của người phụ nữ trong tình yêu.

Hướng dẫn làm bài

1. Xác định yêu cầu:

- Hình thức: **đoạn văn** khoảng 200 chữ (không dài quá, đảm bảo tính mạch lạc).
- Nội dung: Phân tích **tình yêu** và **khát vọng hạnh phúc** của người phụ nữ (đặc trưng phong cách Xuân Quỳnh).

2. Gợi ý dàn ý:

- **Mở đoạn (1 - 2 câu):** Giới thiệu vắn tắt về Xuân Quỳnh và chủ đề tình yêu trong đoạn thơ “Tự hát”.
- **Thân đoạn:**
 - Phân tích những câu thơ: “Biết khao khát...”, “Biết yêu anh...” → Tâm lòng chân thành, say đắm.
 - Tâm trạng hạnh phúc nhưng cũng lo âu, “bão mưa nhiều”, “lạc loài” → thể hiện **khát vọng** gắn bó, **nỗi sợ** mất mát.
 - Khẳng định vẻ đẹp tâm hồn: Người phụ nữ sẵn sàng trao đi trọn vẹn tình yêu, mong được yêu thương.
- **Kết đoạn (1 - 2 câu):** Nêu **thông điệp:** Tình yêu của người phụ nữ Xuân Quỳnh luôn tha thiết, mãnh liệt, khát khao hạnh phúc và có nét lo âu.

Trả lời mẫu (tham khảo)

“Đoạn thơ trong *Tự hát* cho thấy **tình yêu** của người phụ nữ Xuân Quỳnh vừa say đắm, vừa chất chứa lo âu. Hình ảnh ‘Em trở về đúng nghĩa trái tim em’ thể hiện khát khao sống thật với cảm xúc, dám yêu một cách chân thành. Khi nói ‘Biết khao khát những điều anh mơ ước’, nhà thơ đã khắc họa niềm hạnh phúc của người phụ nữ khi thấu hiểu và chia sẻ ước vọng với người đàn ông mình yêu. Thế nhưng, giữa niềm hân hoan, ta vẫn bắt gặp những hình ảnh ‘bão mưa nhiều’ hay ‘Em lạc loài giữa sâu thẳm rừng anh’, gợi sự bất an, lo sợ mất mát. Điều đó cho thấy **khát vọng hạnh phúc** mãnh liệt nhưng cũng đan cài lo toan, như chính tính cách nồng nàn mà mong manh của Xuân

Quỳnh. Như vậy, qua vài dòng thơ ngắn, nhà thơ đã khẳng định vẻ đẹp và chiều sâu tâm hồn của người phụ nữ: luôn ước mơ được yêu thương, sẻ chia, và sẵn sàng dâng thân cho hạnh phúc dẫu có đôi phần bấp bênh.”

Câu 2 (Nghị luận xã hội – 4,0 điểm)

Đề: Từ nội dung gợi mở trong đoạn thơ “Tự hát” của Xuân Quỳnh, hãy viết **một bài văn (khoảng 400 chữ)** bàn về **vai trò của tình yêu** đối với tâm hồn và cuộc sống con người.

Hướng dẫn làm bài

1. Mở bài:

- Dẫn dắt: từ tình yêu say đắm nhưng cũng nhiều cung bậc cảm xúc trong “Tự hát” → gợi ra vấn đề “vai trò của tình yêu”.

2. Thân bài:

- **Giải thích:** Tình yêu (ở đây chủ yếu là tình yêu lứa đôi, nhưng cũng có thể mở rộng sang tình cảm gia đình, bạn bè) → nhu cầu tinh thần quan trọng.
- **Ý nghĩa và vai trò:**
 - **Sưởi ấm tâm hồn,** giúp con người thấy hạnh phúc, yêu đời, có động lực vượt khó.
 - **Phát triển nhân cách:** Tình yêu chân thành dạy con người biết vị tha, hi sinh, đồng cảm.
 - **Tuy nhiên,** tình yêu cũng có thể khiến người ta âu lo, sợ tổn thương → qua đó khiến con người trưởng thành, sâu sắc hơn.
- **Dẫn chứng thực tế:**
 - Có thể lấy ví dụ từ văn học (Xuân Quỳnh, Puskin,...), những người đã thăng hoa trong sự nghiệp nhờ tình yêu.
 - Cuộc sống thường nhật: Ai được sống trong tình yêu thường lạc quan, đam mê và nỗ lực vươn lên.
- **Khó khăn/thách thức:**
 - Tình yêu không chỉ toàn màu hồng, đôi lúc con người phải đối diện chia ly, ghen tuông, hiểu lầm...
 - Chính những khó khăn đó lại rèn giũa tâm hồn, nâng tầm nhân cách.
- **Bài học:** Trân trọng và xây dựng tình yêu chân thành, chung thủy, bao dung.

3. Kết bài:

- Khẳng định tầm quan trọng: Tình yêu là một trong những giá trị tinh thần cao quý, không thể thiếu với nhân loại.
- Kêu gọi: Mỗi người nên mở lòng, học cách yêu thương sâu sắc và có trách nhiệm.